

ክታብት ኣንፃር ንፍዮ፣ ፍሮማይን ፅግዕን (ክታብት ኤምኤምኣር) (measles, mumps and rubella (MMR vaccine))

ቄልዑ ኣብ 15 ኣዋርሕ ዕድሚኦምን ኣብ 6^ይ ክፍሊ (ኣስታት 11 ዓመት) ክታብት ኣንፃር ንፍዮ፣ ፍሮማይን ፅግዕን ይወሃቦም።

ክታብት ኣንፃር ንፍዮ፣ ፍሮማይን ፅግዕን ኤምኤምኣር እናተበሃል ብኣሕፀሮተ እቶም ሕማማት ይፀዋዕ። እቲ ክታብት ሕውስዋስ ክታብት ኮይኑ ብህይወት ዝርከቡ፣ ዝደኸሙ ቫይረሳት ሚዛላት፣ ማምፕሳትን ሩቤላታትን ይሕዝ።

ድሕሪ ፈላማይ ዓቕን ኤምኤምኣር፣ ብስሩዕ ኣብ ዕድመ 15 ኣዋርሕ ዝወሃብ፣ ልዕሊ 90 ሚስታዊት እቶም ዝተኸተቡ ንብዙሕ ዓመት ክሳብ ምሉእ ህይወቶም ዝተሓለዉ እዮም። ንምርግጋፅ ስቲርነት እቶም ዝቆረዩ 10 ሚስታዊትን ንምርግጋፅ ናይ ነዊሕ ግዝ ሓለዋን፣ ሓዲሽ ዓቕን መድሓኒት ኣብ 11 ዓመት ይወሃብ እዮ። ካብቶም ሕማማት ሓዲ ወይ ልዕሊ ንዝሓመመ ዝኾነ ሰብ ክኸተብ ምግባር ሓዲጋ ዩብሉን እዮ። ክታብት ኤምኤምኣር ህይወት ዘለዎን ዝደኸመን ክታብት ስለ ዝኾነ፣ ሓኪም ጥዲና ህዝቢ ሓዲ ቄልዕ ፀገም ሕፅረት-ተኸላኽሎኣዊነት (immunodeficiency) ወይ መድሓኒ ዝውሕጥ እንተኾይኑ ሓበሬታ ክረክብ ይግብኡ።

ብዛዕባ እቶም ሕማማት

ንፍዮ ኣዝዩ ሓዲገኛ ዝኾነ ሕማም ቄልዕነትና እዮ። እዚ ሕማም ኣዝዩ ተመሓላላዊ እዮ። ካብቶም ክታብት እንተይተረኸበ ዝዓበዩ፣ ልዕሊ 99 ሚስታዊት ብንፍዮ ተታሒዞም እዮም። እቲ ሕማም ናይ ቄሪ ብዝመስሉ ምልክታት ይጅምርን ዕንፍሩር ብዘስዕብ ልዑል ረስኒ ይህሉዎ። ንፍዮ ብካል ኦት ፀገማት ከም ኒሞንያ፣ ብሮንካይትን ነጵሪ ማእኸላይ እዚን ዝሓመሰሉ የስዕብ። ከበድቲ ሳዕቤናት ከም ነጵሪ ኣክምሮ (encephalitis)፣ ዘላቂ ጉድኣት ኣክምሮን ሞትን የጋጥም። ብብርኪ ዓለም፣ ብብዓመቲ ኣስታት 120,000 ሰባት፣ መብዛሕቱኦም ድማ ቄልዑ፣ ብንፍዮ ይሞቱ። ንፍዮ ብለበዳ ሞት ኮይኑ እውን ኣብ መንጎ ዘይተኸተቡ ሰባት ኣብ ክፋል ዓለምና የጋጥም እዮ።

ፍሮማይ/ጉዲፍ ረስኒን ኣብ ጥቓ እዚ ኣብ ዝርከቡ ፅኪታት ምራቕን ሕበጥ ዘስዕብ ብቫይረስ ዝመፅእ ሕማም እዮ። ኣዝዩ ዝደጋገም ፀገም ፍሮማይ ኣንቅፂ (mumps meningitis) ኮይኑ መብዛሕቱኦም ግዘ ዘላቂ ሓዲጋ ዘይብሉ ዝሓልፍ እዮ። ኣዝዩ ሓዲጋ ፀገሙ ድማ ብዘላቂ ዘፀምም ምኽኒ እዮ። ኣወዳት ድሕሪ ጉብዝና ብፍሮማይ እንተተታሒዞም፣ እቲ ቫይረስ ፍሪ ነብሶም ከጥቅዕን ወላድነት ክንክይን ክገብር ይኽእል እዮ፣ መኻንነት ግና ዘይክኸውን ይኽእል።

ፅግዕ (ከምኡ እውን German measles ተባሂሉ ዝፀዋዕ) ኣብ ቄልዑን ኣብ ዓበይቲን ረስኒን ዕንፍሩርን ዘስዕብ ንእሽተይ ሕማም እዮ። ጥንስቲ ሰበይቲ ፅግዕ እንተሓዘዎ፣ እቲ ሕማም ኣብቲ ዘይተወለድ ዕብል ሓዲጋ ጉድኣት ከስዕብ ይኽእል እዮ። እቲ ሕማም ኣብ ውሽጢ ቀዳመዎት ሰለስተ ኣዋርሕ ጥንሲ እንተተራእዮ ልዕሊ 80 ሚስታዊት ሓዲጋ ጉድኣት ኣካል ከስዕብ ይኽእል። ልዑድ ዝመሓላሊሉ መንገዲ ጥንስቲ ሰበይቲ ብቲ ሕማም ምስ ዝተተሓዘ ቄልዑ እንተተተናኺፋ እዮ። ኣብ ገሊኦም ለበዳታት ድማ ዘይተኸተቡ ሰብኡት ፍልፍል እቲ ሕማም ይኹኑ እዮም። ብመሰረት እዚ፣ ኩሎም ቄልዑ ክኸተቡ ምግባር ኣድላዩ እዮ።

ዝደጋገሙ ጉናቂ ፅልዋታት

ኣብ ዝተኸተቡሉ ቦታ ቃንዛ፣ ምቕያሕን ሕበጥን የጋጥም። ካብ ሓዲ ክሳብ ክልተ ሰሙናት ድሕሪ ክታብት፣ ገሊኦም ቄልዑ ቀለልቲ ምልክታት ኣንፃር እቶም ዝተኸተቡዎም ሕማማት ይህሉዎም እዮ። እዚ ግና ካብ 20 ኣብ ትሕቲ 1 ዘጋጥም እዮ። ረስኒን ዕንፍሩርን ኣዝዮም ዝደጋገሙ ምልክታት እዮም። ብቫይረስ እቲ ክታብት ዝመፅእ ሕማም ተላባዲ ኣይኮነን። ድሕሪ እቲ ሕማም ዝስዕቡ ፀገማት ውሑድ እዮ ወይ ድሕሪ ክታብት ኣይረኣዩን።

ክታብት ኤምኤምኣር ሰንኪ ኦቲዝም እዩ ዝብል ሓዲ ዘይተረጋገፀ ይኸውን ኣብ 1997 ተራእዩ እዮ። ካብቲ ግዘ ጳሚሩ ኣዝዮም ብዙሓት ዓበይቲ መፅናዕቲታት ተኸዩዶምን ኩሎም ድማ ክታብት ኤምኤምኣር ኦቲዝምን ካልኦት ጉድኣት ኣክምሮን ከም ዘየስዕብ ኣረጋጋጾምን እዮም።

ኣብ ረብሓ ዝውዕል ክታብት ፕሪፍሪክስ ይበሃል።

